BrQ
969
ARBETARRÖRELSENS
ARKIV OCH BIBLIOTEK

Valmanifest

antaget av partistyrelsen
den 16 augusti 1991

Socialdemokraterna

TILL VÄLJARNA I HÖSTENS VAL

VALET GÄLLER RÄTTVISAN

Socialdemokratins uppgift inför valet är att skapa klarhet om vår praktiska politik och om de värderingar som styr socialdemokratin. Vi vill skapa förståelse för behovet av en handlingskraftig demokrati som förmår att anpassa politiken efter nya förutsättningar och som kan föra en kraftfull och samlande politik.

Socialdemokratin kan redovisa goda resultat av 80-talets regeringspolitik.

Det gäller ekonomin. Arbetslösheten är låg i en internationell jämförelse. 360 000 nya jobb har skapats. Reallönerna har ökat. Investeringarna har skjutit fart. De offentliga finanserna har sanerats.

Det gäller reformerna. Föräldraförsäkring, barnbidrag och barnomsorg har byggts ut. Villkoren för pensionärerna har förbättrats. Viktiga reformer har genomförts för att öka handikappades möjligheter till arbete och trygghet. Regionalpolitiken har förstärkts. Semestern har förlängts.

Det gäller miljön. Utsläppen av svavel, freoner, bly från trafiken, klor från massaindustrin liksom användningen av bekämpningsmedel har mer än halverats. Återvinningen av papper och glas har ökat markant. Den naturskyddade marken har mer än fördubblats i yta.

Det gäller den politiska handlingskraften. Stora beslut har kunnat fattas med breda majoriteter i riksdagen. Skattepolitiken, energipolitiken och europapolitiken är några exempel på beslut, som kommer att påverka vårt land under lång tid framöver.

RÄTTVISA OCH MEDMÄNSKLIGHET FÖR 90-TALET

Vi socialdemokrater vill sätta rättvisa och medmänsklighet i centrum för valdebatten och därmed också för socialdemokratins politik under 90-talet. Det förutsätter en stark och växande ekonomi.

En stark ekonomi

Överhettningen i slutet av 80-talet och den internationella lågkonjunkturen har skapat påfrestningar på sysselsättningen och samhällsekonomin.

Under 80-talet ökade förmögenhetsklyftorna till följd av de borgerliga regeringarnas budgetunderskott, en alltför hög inflation, ett skattesystem som mer och mer kunde utnyttjas för skatteplanering och skattefusk.

För att möta de ekonomiska problemen har regeringen genomfört åtgärder som kommer att ge viktiga långsiktiga resultat.

Vi har undanröjt orsakerna till 80-talets fördelningspolitiska problem. De offentliga finanserna har sanerats. Skattesystemet har reformerats. Vi har satt stopp för jakten mellan priser och löner och fått grepp om kostnadsutvecklingen. Vi vill i samverkan med parterna på arbetsmarknaden fullfölja arbetet med att stabilisera ekonomin.

På denna grund vill vi åstadkomma snabbare tillväxt av resurserna för att tillgodose enskilda och gemensamma behov.

* Genom skattereformen har det enskilda sparandet stimulerats. Vi vill också hävda vårt gemensamma sparande genom en ansvarsfull finanspolitik och vidgade möjligheter för AP-fonderna att köpa aktier.

* Vi har skapat utrymme för stora investeringar i järnvägar, vägar och kommunikationer. Sådana investeringar får stor betydelse för tillväxt och konkurrensförmåga.

* Det är alla löntagares och företagares nyskapande i det dagliga arbetet som är källan till tillväxt och nya resurser. Vi vill samla dessa krafter till en gemensam ansträngning för att skapa det goda arbetet och förbättra kvalitet och produktivitet.

I en kärv tid vill vi fullfölja en stram och ansvarsfull ekonomisk politik. Vi lovar inte ut nya kostnadskrävande reformer och inte heller stora skattesänkningar.

Socialdemokratin vill möta 90-talet med framtidstro och beslutsamhet, inte med svartmålning och kraftlös splittring.

Ett program för rättvisa och medmänsklighet

Inför 90-talets första val lägger socialdemokratin fram ett konkret och målmedvetet program för rättvisa och medmänsklighet:

1. Vi vill **bekämpa arbetslösheten.** Nu genomförs omfattande arbetsmarknadspolitiska åtgärder med huvudinriktning på utbildning. Vi har skapat ekonomiskt utrymme för omfattande investeringar i järnvägar, vägar och broar med stora effekter också för sysselsättningen. Så långt det är möjligt tidigareläggs dessa investeringar. Bättre kommunikationer och utbildning blir viktiga verktyg för rättvisa mellan människor i olika delar av vårt land. Vi kommer inte att tveka att sätta in de ytterligare åtgärder som kan behövas för att trygga rätten till arbete åt alla.

2. Vi vill **hålla nere inflationen.** Vi har åstadkommit en kraftig dämpning av prisstegringstakten under detta år. Det motverkar spekulation och ökade klyftor. Genom sänkning av momsen på mat och medverkan i att få till stånd ett centralt hyresavtal vill vi särskilt inrikta oss på levnadskostnader som är viktiga för de stora grupperna av löntagare och pensionärer.

3. Vi vill **slå vakt om skattereformens syfte** att minska skatten på arbete och höja den på kapital, konsumtion och miljöförstörande verksamhet, att försvåra skatteplanering och skattefusk samt att förenkla skattesystemet. Vi följer noga skattereformens resultat för att se till att den inte leder till ökade klyftor. Socialdemokratin lovar inte ut skattesänkningar som drabbar omsorgen om barnen, handikappades rättigheter eller de äldres trygghet.

4. Vi vill fortsätta att **bygga ut familjepolitiken** genom att ge alla barn rätt till plats i barnomsorgen. I den takt ekonomin medger ska vi fortsätta utbyggnaden av föräldraförsäkringen så att föräldrarna får mer tid för sina barn. Målet om 18 månaders föräldraförsäkring står fast. Barnbidragen höjs med 1 020 kronor per barn den 1 januari 1992. Vi vill **fullfölja reformeringen av skolan** och ge alla ungdomar tre års gymnasieutbildning.

5. Vi vill **ta ytterligare steg mot jämställdhet mellan kvinnor och män.** Kvinnor och män ska ha samma möjlighet att utbilda sig, att välja jobb efter intresse och fallenhet och att försörja sig. De ska ha samma möjligheter att både förvärvsarbeta och ge sina barn en god uppväxt. Nu krävs ytterligare insatser för att slå akt om kvinnors rätt till arbete och att, genom en solidarisk lönepolitik, höja de lågavlönades löner och skapa lika lön för lika arbete.

6. Vi vill **förbättra handikappades möjligheter** till delaktighet i samhället och skapa utrymme för åtgärder med den inriktningen. Vi slår vakt om de skatteinkomster som är grunden för handikappades trygghet. Handikappades rätt till arbete förstärks genom bättre rehabilitering.

7. Vi vill **fullfölja utbyggnaden av äldrevården.** Ingen ska behöva känna oro för en otillräcklig vård på gamla dar. Nu satsar staten 5,5 miljarder kronor och kommunerna ytterligare resurser för att skapa fler gruppbostäder, ålderdomshem, fler enkelrum i långvården och ökad valfrihet mellan olika vårdformer. Köerna till bland annat gråstarrs- och höftledsoperationer minskas. Kvaliteten i vården och servicen för de gamla förbättras.

8. Vi ska **förverkliga det goda arbetet.** Löntagarnas inflytande ska stärkas. Vi vill gå vidare i arbetet med att undanröja hälsofarliga arbetsmiljöer och förbättra möjligheterna till rehabilitering för de som stötts ut från arbetslivet. Ökningen av utgifterna för arbetsskadeförsäkring, förtidspensionering och arbetslöshetsförsäkring ska mötas främst genom att öka möjligheterna till rehabilitering och arbete, inte genom försämrade villkor och ökade klyftor. Genom arbetslivsfonden har vi skapat resurser för kraftfulla insatser. Under valperioden kan var tredje löntagare få bättre arbetsmiljö genom sådana åtgärder.

9. Vi vill **utveckla och reformera den offentliga sektorn.** Våra gemensamma resurser ska användas så att de bättre än idag bidrar till rättvisa och trygghet.Vi fullföljer nu en genomgripande förnyelse av barnomsorg, utbildning, sjukvård och äldreomsorg. Sjukvården förbättras bland annat genom samverkan med sjukförsäkringen. De enskilda människornas valfrihet och behov ska styra verksamheten inom den offentliga sektorn. Engagemanget, kunnigheten och ansvarstagandet hos de anställda ska stimuleras och tas tillvara.

Socialdemokratins syn på rättvisa människor emellan bygger på den generella välfärdspolitiken som omfattar alla och ger mest åt dem som åt dem som bäst behöver. Med detta program för rättvisa vill socialdemokratin möta 90-talet.

VÅRT ANSVAR I EUROPA OCH VÄRLDEN

Vår vilja att sätta rättvisan i centrum får inte göra halt vid Sveriges gränser.
Vårt beroende av utvecklingen i Europa ökar. Då måste vi också få inflytande över de beslut som styr denna utveckling. Sverige kan spela en viktig roll för att främja framsteg mot arbete, ökad rättvisa och en god miljö i Europa.

Vi har ett särskilt ansvar att bidra till en god ekonomisk och social utveckling och till att befästa demokratin i de från kommunismen befriade länderna.

Samtidigt måste vi utveckla vårt engagemang för fred och gemensam säkerhet och för de fattiga, svältande och ofria folken i världen. Enprocentsmålet för biståndet ligger fast. Vi vill medverka till att förstärka FN och till en internationell nedrustning, som skapar resurser för en utjämning mellan fattiga och rika länder.

Vårt ansvar gäller också människor som tvingas fly från sitt eget land. Vi ska föra en human flyktingspolitik. Vi tar bestämt avstånd från rasism och främlingsfientlighet.

Ett svenskt medlemskap i EG liksom vårt engagemang för hela Europas utveckling och för de fattiga folken står i samklang med en god svensk tradition av internationalism och solidaritet.

MILJÖN ETT LIVSVILLKOR

Sverige måste fortsätta att vara pådrivande i det internationella miljöarbetet. Vi måste också förstärka åtgärderna i vårt eget land. Kraven skärps på bilar, lastbilar och bränslen. Järnvägen byggs ut. Industrins utsläpp ska ner till ofarliga nivåer senast vid sekelskiftet.

Användningen av skadliga ämnen i varor begränsas kraftigt. Växter, djur och landskap skyddas och bevaras. Den viktigaste uppgiften är nu att rädda Östersjön.

Socialdemokratin värnar om allemansrätten.

Det går inte att tänka sig en god framtid utan att vi kommer till rätta med miljöförstöringen. Det är nödvändigt för att skapa goda livsvillkor, god hälsa och en fin natur. Det är nödvändigt för att åstadkomma en uthållig och god ekonomisk utveckling. Det är nödvändigt som ett svar på människors oro och vilja att leva goda och rika liv.

FRAMTIDSUTMANINGEN: OMSORGEN OM MÄNNISKOR OCH MILJÖ

I alla länder kommer det i framtiden att bli en allt viktigare uppgift att rädda miljön och att skapa förutsättningar för alla människor att utvecklas i frihet och jämlikhet. I längden kommer utslagna, ofria människor och en försummad miljö att skapa omänskliga samhällen där livets förutsättningar och mänskliga värdighet hotas.

Detta är framtidens stora utmaning. Vi vill möta den utmaningen med en politik som bygger på rättvisa mellan människor och på ansvar för vår gemensamma miljö. Det är en etisk hållning baserad på respekt för alla människors lika värde och rätt till frihet samt på omsorg om naturen - grunden för allt liv.

Vår betoning av alla människors lika värde innebär att vi vill verka för ett solidariskt samhälle med social sammanhållning samt kulturell mångfald och utveckling.

Sverige är ett föregångsland när det gäller frihet, välfärd och miljö. Vi kan vara stolta över detta. Men vi måste också vara ödmjuka inför det ansvar detta lägger på oss för framtiden.

Socialdemokratin har medverkat till att göra Sverige till ett gott land för människor och miljö. Vi vill medverka till att vårt land kan behålla denna ställning. Vi är förvissade om att en sådan utveckling gynnas av att Sverige leds av en socialdemokratisk regering.

* * *

Den 15 september ligger framtiden i Dina händer.

Nu erövras demokrati och rösträtt av många tidigare maktlösa och ofria människor i våra grannländer i Europa.

Använd Din rösträtt. Den är ett omistligt inslag i ett demokratiskt och fritt Sverige.

AB ÖSTGÖTATRYCK 1991

Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek
Stockholm

2 6247 011 974